

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
IV МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

23-24 лютого 2023 року

м. Запоріжжя

Редколегія:

Л. М. Боярська – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, кандидат медичних наук, професор;
І. Г. Утюж – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ, доктор філософських наук, професор;
Ю. В. Котлова – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ;
Д. П. Сепетий – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;
Н. В. Спиця – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;
С. А. Козицяцька – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ.

С69 **Соціально-етичні та деонтологічні проблеми** сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині) : зб. матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (23-24 лютого 2023 року). – Запоріжжя : ЗДМУ, 2023. – 207 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

СЕКЦІЯ 2.

РОЗУМІННЯ РОЛІ, ЗНАЧЕННЯ, РІВНЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ЦІННОСТІ ЛІКАРЯ СУЧАСНИМ СУСПІЛЬСТВОМ (ГЛОБАЛІЗОВАНИЙ СВІТ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ)

Марков Ю.І.

РОЗУМІННЯ РОЛІ ТА ЦІННОСТІ ЛІКАРЯ СУЧАСНИМ СУСПІЛЬСТВОМ41

Бугайчук О.В., Воронкова В.Г.

КОНЦЕПЦІЯ РОЗРОБКИ ІННОВАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ОРГАНІЗАЦІЙ МЕДИЧНОЇ СФЕРИ У ПЕРЕДОВИХ КРАЇНАХ СВІТУ45

Бурашнікова О.С., Воронкова В.Г.

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ МЕДИЦИНИ У КРАЇНАХ ЄС47

Варакута О.А.

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ В РОБОТІ ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА49

Давидова А.Г., Курочкін М.Ю., Капустін С.А.

ВЗАЄМОДОПОМОГА ЛІКАРІВ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО ЛІКУВАННЯ ПАЦІЄНТА.....50

Мазур В.І.

ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ
МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ50

Ткаченко Н.О., Демченко В.О., Маганова Т.В.

ФІЛОСОФСЬКІ ТА ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНИХ КОМУНІКАЦІЙ
ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ФАХІВЦІВ51

Хіміч С.Д., Превар А.П., Фуніков А.В., Ольхом'як О.О., Хіміч О.С., Муравйов Ф.Т.

ТЕОРЕТИЧНІ, КЛІНІЧНІ, СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕРЕДОПЕРАЦІЙНОГО ПЕРІОДУ53

СЕКЦІЯ 3.

ПРОБЛЕМА ЛІКАРЯ-ВИКЛАДАЧА – ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ

Боярська Л.М., Городкова Ю.В.

ІНТЕГРАЦІЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ
КОМПЕТЕНЦІЙ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ54

Візір В.А., Деміденко О.В., Садомов А.С., Приходько І.Б., Буряк В.В.

МОДЕЛЬ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ: АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ
КЛІНІЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ55

Калашник К.В., Рябоконь О.В., Фурик О.О.

ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНОГО ПАЦІЄНТА В КУРСІ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ
ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ56

Коваленко В.А.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ У МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ МЕДИЧНОЇ СФЕРИ57

Круть Ю.Я., Сюсюка В.Г., Князева А.О., Сергієнко М.Ю., Колокот Н.Г.

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ІНТЕРАКТИВНОГО СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
«BODY INTERACT» В ПРАКТИЦІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ
«АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ» У ЗАПОРІЗЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ
МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ58

Пащенко І.В., Пащенко С.М.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ
ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ60

Підкова В.Я.

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ61

Строгонова Т.В.

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ62

Хіміч С.Д., Чемерис О.М., Бурковський М.І., Чорнопищук Р.М., Кател'ян О.В., Стояновський І.В.

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ХІРУРГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН НА КЛІНІЧНИХ КАФЕДРАХ63

позитивний вплив і високу прийнятність технологій віртуального моделювання пацієнтів у навчанні лікарів-інтернів.

Список використаної літератури:

1. Pereira D, Amelia-Ferreira M, Cruz-Correia R, Coimbra M. Teaching Cardiopulmonary Auscultation to Medical Students using a Virtual Patient Simulation Technology. Annu Int Conf IEEE Eng Med Biol Soc. 2020 Jul;2020:6032-6035. doi: 10.1109/EMBC44109.2020.9175920. PMID: 33019346.

2. Fealy S, Jones D, Hutton A, Graham K, McNeill L, Sweet L, Hazelton M. The integration of immersive virtual reality in tertiary nursing and midwifery education: A scoping review. Nurse Educ Today. 2019 Aug;79:14-19. doi: 10.1016/j.nedt.2019.05.002. Epub 2019 May 4. PMID: 31078869.

МОДЕЛЬ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ: АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

*Візір Вадим Анатолійович, д.мед.н., професор,
Деміденко Олександр Вікторович, к.мед.н., доцент,
Садомов Антон Сергійович, к.мед.н., доцент,
Приходько Ігор Борисович, к.мед.н., доцент,
Буряк Віктор Валерійович, к.мед.н., доцент,
кафедра внутрішніх хвороб 2,
Запорізький державний медичний університет*

Модель змішаного навчання є вагомим інструментом здобуття освіти в сучасних умовах, який безпосередньо пов'язаний з впровадженням нових методик викладання, що базуються на поєднанні традиційних підходів до організації навчального процесу та технологій дистанційного навчання. При цьому необхідним є врахування традицій і специфіки медичної освіти та змін, які відбуваються на сучасному етапі [1, с. 160]. Привабливими сторонами застосування такої моделі є поєднання різних технологій в єдиний комплексний підхід до навчання [4, с. 118]. В такому випадку подання навчальних матеріалів може відбуватися як в рамках онлайн-лекції або дистанційного курсу, що передбачає самостійну роботу студента [2, с. 80; 3, с. 72], так і в рамках безпосереднього обговорення, яке відбувається під час занять у режимі реального часу з використанням сервісів дистанційного навчання. Особливо корисним цей інструмент стає в умовах триваючої пандемії.

Формат викладання клінічної дисципліни «Внутрішня медицина» також зазнав змін у зв'язку із наявною ситуацією. Впровадження моделі змішаної форми навчання здійснено за допомогою сервісу Microsoft Teams та супутніх програм, а також електронних ресурсів Запорізького державного медичного університету. Слід зазначити, що перехід до впровадження змішаної форми навчання відбувся у досить стислі терміни та не призвів до відхилень у навчальному процесі. Заняття з внутрішньої медицини на кафедрі тривають відповідно до затверджених тематичних та календарних планів з дотриманням розкладу навчального процесу. Для забезпечення належного рівня підготовки та контролю результатів викладачами створювалися пакети тестових завдань у MS Forms, проводилися заняття в режимі реального часу в MS Teams, використовували сервіси MS Calendar та інші. Також на кафедрі в навчальний процес впроваджено роботу з інтерактивним хворим за сценаріями програми "Body interact". На сьогодні використовується більше десяти сценаріїв віртуального пацієнта Body Interact, які охоплюють питання кардіології та захворювань внутрішніх органів. Для роботи студентам надано більше двадцяти доступів, які постійно перебувають в активному стані. У форматі змішаного навчання сценарії віртуального пацієнта використовуються як під час практичних занять та для написання стислої історії хвороби, так і у якості самостійної роботи студентами 5 курсів 1,2 медичних та 2 міжнародного факультетів.

Слід зазначити, що переважна більшість студентів з прихильністю ставиться до змін у форматі навчання та намагається вчасно виконувати завдання і своєчасно під'єднуватися до занять. Очевидно, що робота викладача при запровадженні моделі змішаного навчання над тематикою практичних занять вимагає часу навіть більше, ніж витраченого на заняттях. Це відбувається за рахунок додаткового часу для індивідуальних і контрольних завдань, тестування та обговорення помилок студента. З іншого боку, таке збільшення частки індивідуальної роботи зі студентами в режимі змішаного навчання не може позитивно не впливати на якість навчального процесу. Забезпечення належного рівня впровадження моделі змішаної форми навчання також пов'язане зі значним обсягом методичної роботи. До речі, порівняння результатів змішаного навчання з

попереднім періодом, коли студенти навчалися очно, показало, що показники успішності з дисципліни не стали гіршими.

Отже, модель змішаного навчання, при якій студент здобуває знання як самостійно, так і в безпосередньому контакті з викладачем, виглядає актуально, викликає зацікавленість зі сторони здобувача освіти та дає йому достатньо пізнавальних можливостей.

Список використаних джерел

1. Бойчук О. Сучасні психолого-педагогічні вимоги до викладача вищого медичного навчального закладу // Освітнологічний дискурс. 2018. № 1-2 (20-21). С. 158-170.
2. Візір В. А. Відкриті онлайн-курси як складова змішаного навчання на клінічній кафедрі / В. А. Візір, О. В. Деміденко // Сучасні підходи до вищої медичної освіти в Україні (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку): матеріали XIV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю - Тернопіль: ТДМУ, 2017. - Т. 1. - С. 80-81.
3. Колесник Ю. М. Досвід впровадження онлайн-технологій у систему підготовки фахівців галузі знань 22 «Охорона здоров'я» / Ю. М. Колесник, М. О. Авраменко, С. А. Моргунцова, О. А. Рижов // Медична освіта. - 2018. - № 2. - С. 69-73.
4. Коротун О. В. Методологічні засади змішаного навчання в умовах вищої освіти // Інформаційні технології в освіті. - 2016. - № 3. - С. 117-129.

ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНОГО ПАЦІЄНТА В КУРСІ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ

*Калашник Кирило Вадимович,
PhD, асистент кафедри інфекційних хвороб ЗДМУ,
Рябоконт Олена В'ячеславівна,
д. мед. н., професор, завідувач кафедри інфекційних хвороб ЗДМУ,
Фурик Олена Олександрівна,
к. мед. н., доцент кафедри інфекційних хвороб*

З самого початку карантинних обмежень через пандемію COVID-19, що почалися у 2020 році, виникла гостра проблема продовження навчання у форматі онлайн серед студентів Запорізького державного медичного університету (ЗДМУ). Майже одразу ректоратом університету було прийнято рішення про використання пакету програм Office 360, а саме MS Teams [4, с. 76]. Проте необхідність у напрацюванні практичних навичок при роботі із пацієнтом залишилася. Через карантинні обмеження та піклування про безпеку студентів було прийнято рішення про початок роботи із комплексом сценаріїв від BodyInteract. Під час дії воєнного стану в Україні ця потреба зросла.

Протягом освітнього процесу медичних працівників давно використовують моделювання на манекені де можна відпрацювати різні сценарії розвитку хвороби [2, с.1224-1230]. Ефективність такого способу пізнання досліджувалася у Португалії [3, с.13-18] та Китаї [1, с. 194-197] та було продемонстровано вищу якість засвоєння знань у порівнянні із групами студентів, що працювали на фізичних манекенах. Це пояснювалось неможливістю багаторазового повторення практичних навичок та неможливістю цілодобового доступу до них.

На кафедрі Інфекційних хвороб ЗДМУ з самого початку пандемії COVID-19 було розпочато впровадження роботи із віртуальним пацієнтом BodyInteract. Кожна група студентів у складі команди MS Teams отримує невелику інструкцію де вказані логіни та паролі для входу у симуляцію по вказаному посиланню. Така сама інструкція була переведена на англійську мову для роботи із англомовними студентами. Дані для входу кафедра щороку отримує через запит у «Міжкафедральний тренінговий центр ЗДМУ». В інструкції покроково та у скріншотах продемонстровано як саме зайти у програму, налаштувати її під себе. Після запуску самого сценарію, студент бачить перед собою хворого. Знизу є цілий ряд маніпуляцій, що можна робити з пацієнтом.

Наприклад, за допомогою вкладки «Діалоги» можна детально зібрати анамнез хвороби, анамнез життя, епідеміологічний анамнез та з'ясувати чи є у пацієнта алергії на препарати. Провести «Фізикальний огляд» за системами. Вже на цьому етапі студент має скласти враження про те у якому стані перед ним зараз пацієнт та почати призначати «Аналізи» та проводити «Втручання» для покращення та нормалізації цих змін. У вкладці Препарати («Medication») можна знайти велику кількість різних категорій препаратів.